|| શ્રી મહાવીરાય નમઃ ||

શ્રી ગ્રેટર બોમ્બે વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન મહાસંઘ

સંચાલિત

માતુશ્રી મણિબેન મણશી ભીમશી છાડવા ધાર્મિક શિક્ષણ બોર્ડ

Website : www.jainshikshan.org **E mail :** jainshikshanboard@gmail. com

૧૧ જાન્યુઆરી ૨૦૨૬ મહિલા મંડળ કુલ ગુણ : ૧૦૦

સૂચના : ૧) જે પ્રમાણે સવાલ પૂછ્યા હોય તે જ પ્રમાણે જવાબ લખવા. વાર્તા કે થોકડાના લાંબા જવાબ લખવા નહિ.
૨) આપના જવાબ પેપરમાં આપે ઓપન બુક આપી છે કે રેગ્યુલર તે ખાસ લખજો. જેમણે નહીં લખ્યું હોય તેમનો નંબર આવશે તો પણ નંબર આપવામાં નહીં આવે.

શ્રેણી – ક્રેશ કોર્ષ (૧ થી ૪)

STUDENT NAME		ROLL NO.	
DATE OF BIRTH		MOBILE NO.	
OPEN /REGULAR		WRITER YES/NO	
SANGH NAME		SUPARVISOR SIGN	
MAHILA MANDAL		TOTAL MARKS	

(30)

પ્ર.૧ સામાયિક–પ્રતિક્રમણના આધારે લખો.

(૧) નીચેના પાઠની પૂર્તિ કરો. (૧૦)

૧. કેસ વાણિજ્જે **રસ વણિજ્જે, વિસ વાણિજ્જે જંતપીલણકમ્મે નિલ્લંછણકમ્મે** દવગ્ગિદાવણયા

૨. ધમ્મસ્સ **આસાયણાએ સદેવ મણુય આસુરસ્સ લોગસ્સ આસાયણાએ સવ્વ પાણ ભૂય જીવ** સત્તાણં

૩. કાઉસ્સગ્ગં **જો મે દેવસિઓ અઈયારો કઓ** કાઈઓ

૪. મણામં **ધિજ્જં વિસાસિયં સમયં અણુમયં** બહુમયં

૫. કાઉસ્સગ્ગો **જાવ અરિહંતાણં ભગવંતાણં નમોક્કારેણં** ન પારેમિ

(૨) નીચેના શબ્દોના ગુજરાતીમાં અર્થ લખી કયા પાઠમાં આવે છે? તે લખો. (૫)

૧. સુહુમેહિં **સૂક્ષ્મપણે** **સામાયિકના ચોથા પાઠમાં**

૨. વઈક્કંતો **વ્યતીત થયો છે** **પ્રતિક્રમણના ત્રીજા પાઠમાં**

૩. તેનાહડે **ચોરાઉ વસ્તુ લીધી હોય** **ત્રીજા વ્રતમાં**

૪. કંખા **મિથ્યાત્વીના મતની ઈચ્છા કરવી** **પ્રતિક્રમણના પાંચમા પાઠમાં**

૫. વાઈદ્ધં **સૂત્રો આઘા–પાછા ભણાયા હોય** **પ્રતિક્રમણના ચોથા પાઠમાં**

(૩) નીચેના શબ્દોના મૂળ પાઠ (માગધી શબ્દ) લખો. (૫)

૧. પ્રકાશ કરનારા **પયાસયરા** ૨. સાચા જૈનમાર્ગ વિરુદ્ધ **ઉમ્મગ્ગો**

૩. સર્વ કાળ સંબંધી **સવ્વ કાલિયાએ** ૪. ચિંતન કરવા માટે **ચિંતવનાર્થં**

૫. મર્યાદા ઉપરાંત સચેત વસ્તુનો ઉપયોગ કર્યો હોય **સચિત્તાહારે**

(૪) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો. (૧૦)

૧. મનનો દશમો દોષ અર્થ સાથે લખો. **અબહુમાન દોષ : આદરભાવ રહિત સામાયિક કરવી.**

૨. દિશા પરિમાણ વ્રતનો વિષય લખો. **છયે દિશાની મર્યાદા નક્કી કરવી.**

૩. પ્રાણાતિપાત એટલે શું? **જીવોમાં રહેલા ૧૦ દ્રવ્ય પ્રાણમાંથી કોઇપણ પ્રાણનો અતિપાત એટલે નાશ કરવો.**

૪. નમસ્કાર મંત્રના સ્મરણથી કયા ગુણ પ્રગટે છે? **નમ્રતા, વિનય જેવા ગુણ પ્રગટે છે.**

૫. વંદના કરવાથી કયા કર્મનો ક્ષય અને કયા કર્મનો બંધ થાય છે? **ઉચ્ચગોત્ર કર્મ, નીચગોત્ર કર્મ.**

૬. શિષ્ય કયા શબ્દો દ્વારા આજ્ઞાની યાચના કરે છે?

હે ગુરુદેવ! મને આપના અવગ્રહમાં આવવાની આજ્ઞા પ્રદાન કરો.

૭. સુત્તાગમે એટલે શું? **સૂત્રરૂપ આગમ. આગમના મૂળ પાઠની વાંચના લેવી–દેવી, તેનો સ્વાધ્યાય કરવો.**

૮. લોગસ્સ સૂત્રનું બીજું નામ ચતુર્વિંશતિ સ્તવ શા માટે છે?

લોગસ્સના પાઠમાં ૨૪ તીર્થંકરો ભગવંતોની સ્તુતિ છે, સ્તવના છે, નામ સ્મરણ છે માટે.

૯. નમોથુણંનું આસન શેનું સૂચક છે? **અપ્રમત્તદશાનું.**

૧૦. કાયાનો ચોથા અને વચનનો બીજા દોષનું માત્ર નામ લખો. **સાવદ્યક્રિયા, સહસાકાર.**

(૪૫)

પ્ર.૨ તત્ત્વ/સંસ્કાર વિભાગના આધારે

(૧) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ માંગ્યા પ્રમાણે લખો. (૧૦)

૧. અંજલીકરણ એ શેની પ્રોસેસ છે? **ઈગોને ઝીરો કરવાની.**

૨. મોક્ષ ગતિ શું કરે છે? **જન્મ–મરણના ચક્રમાંથી મુક્તિ અપાવે છે.**

૩. લૌકિક પર્વ ઉજવવાથી કયા કર્મનો બંધ થાય છે? એક શબ્દમાં લખો. **અશાતા વેદનીય.**

૪. સાધુપણાનું પાલન કરવાથી શેની પ્રાપ્તિ થાય છે? એક શબ્દમાં લખો. **દેવાયુષ્ય.**

૫. જ્ઞાનવૃદ્ધિનો પાંચમો બોલ લખો. **મૌન રાખીને અભ્યાસ કરવાથી જ્ઞાન વધે છે.**

૬. પ્રભુ સાથે મિલન કોણ કરાવે છે? એક શબ્દમાં લખો. **માળા.**

૭. આહાર વિવેકથી પાચનશક્તિ કેવી બને છે? શરીરમાં શું રહે છે? બે શબ્દમાં લખો. **સક્રિય, સ્ફૂર્તિ.**

૮. ક્રિયાવાદી અને અક્રિયાવાદીના ભેદ માત્ર આંકડામાં લખો. **૧૮૦, ૮૪.**

૯. બાદર અગ્નિ ક્યાં છે? એક શબ્દમાં લખો. **અઢીદ્વીપમાં.**

૧૦. પાંચમી અને સાતમી નરકના નામ લખો. **રિષ્ટા, માઘવતી.**

(૨) ખાલી જગ્યા પૂરો. **(૮)**

૧. ભવનપતિના ...... નાનામાં નાના ...... પ્રમાણ છે. **ભવનો, જંબૂદ્વીપ**

૨. જ્ઞાન અને દર્શનમાં ...... ની પ્રવૃત્તિને ...... કહે છે. **આત્મા, ઉપયોગ**

૩. વાઉકાયનું સંસ્થાન ...... જેવું છે. માખીનું આયુષ્ય ...... છે. **ધજાપતાકા, છ મહિના**

૪. આત્માનો ગુણ ...... અને ...... પામવાનો છે. **સંકોચન, વિસ્તાર**

૫. જેવું અન્ન તેવું ..... **મન**

૬. પુણ્ય કરવાથી ...... અને ...... માં જન્મ થાય છે. **મનુષ્ય, દેવગતિ**

૭. ઉપકારીના ...... માનવાથી ...... બની શકાય છે. **ઉપકાર, અહંશૂન્ય**

૮. તપ કરવાથી ...... કર્મ દૂર થાય છે. **અંતરાય**

૯. બટેટાના એક ...... માં ...... આત્મા હોય છે. **શરીર, અનંત**

(૩) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ સાચા છે કે ખોટા? ખોટા હોય તે સુધારીને લખો. **(૮)**

૧. જીવદયા પાળવાથી દર્શનાવરણીય કર્મ દૂર થાય છે. **સાચું.**

૨. હોળી એ લોકોત્તર પર્વ છે. **ખોટું. હોળી એ લૌકિક પર્વ છે.**

૩. વર્તમાને આપણા ક્ષેત્રમાં તીર્થંકર પ્રભુ નથી. **સાચું.**

૪. શુક્લપક્ષી જીવો અર્ધપુદ્ગલ પરાવર્તન કાળ પછી અવશ્ય મોક્ષે જાય છે. **ખોટું. અર્ધપુદ્ગલ પરાવર્તન કાળમાં.**

૫. સંતોષ એ શરીરનો ગુણ છે. **ખોટું. સંતોષ એ આત્માનો ગુણ છે.**

૬. દમયંતી એ ૧૧ મા સતી છે. **ખોટું. દમયંતી એ દશમા સતી છે.**

૭. વડીલોના હાથમાં વિશેષ શક્તિ રહેલી છે. **ખોટું. ધર્મના હાથમાં વિશેષ શક્તિ રહેલી છે.**

૮. પદાર્થોના સમૂહને નય કહે છે. **ખોટું. પદાર્થના સમૂહને રાશિ કહે છે.**

(૪) જોડકા જોડો. **(૫)**

(અ)	**(બ)**	**જવાબ**
૧. આશ્રવ	૧. રાશિ	**૫. તત્ત્વ**
૨. જીવ	૨. પાણી	**૧. રાશિ**
૩. ભાવ	૩. સમય	**૪. નિક્ષેપ**
૪. અપ્કાય	૪. નિક્ષેપ	**૨. પાણી**
૫. કાળ	૫. તત્ત્વ	**૩. સમય**

(૫) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ બે શબ્દમાં લખો. **(૮)**

૧. પક્ષ કયા છે? **શુક્લ પક્ષ, કૃષ્ણ પક્ષ**

૨. આઠમા વિહરમાન તીર્થંકર અને નવમા શ્રાવકના નામ લખો. **અનંતવીર્ય, નંદિનીપિયા**

૩. તેઉકાયના કુળ અને દેવની જઘન્ય સ્થિતિ કેટલી છે? **૩ લાખ ક્રોડ, ૧૦૦૦૦ વર્ષ**

૪. ભવનપતિ અને વિકલેન્દ્રિયના દંડક કેટલા છે? **૧૦, ૩**

૫. પાંચમો અને નવમો રસ લખો. **રૌદ્ર, શાંત**

૬. કાયાના યોગ અને ઈન્દ્રિયના પ્રાણ કેટલા છે? **સાત, પાંચ**

૭. છ દ્રવ્યના બોલ કેટલા અને સાતમો બોલ કયો છે? **ત્રીસ, શરીર**

૮. સંમૂ. મનુ. અને ગર્ભજ મનુષ્યની ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ લખો. **અંતર્મુહૂર્ત, ૩ પલ્ય**

(૬) વ્યાખ્યા લખો. **(૬)**

૧. ઉરપરિ સર્પ : **જે હૈયાભેર ચાલે, પેટે ચાલે.**

૨. દૃષ્ટિ : **તત્ત્વ વિચારણાની પદ્ધતિ.**

૩. આરાધક : **તીર્થંકરની આજ્ઞાનુસાર શ્રાવકધર્મ કે સાધુધર્મનું યથાર્થ પાલન કરે.**

૪. અંતરાય કર્મ : **વસ્તુ અને તેની પ્રાપ્તિ વચ્ચે જે અંતર પડે કે કોઈ વિઘ્ન આવે.**

૫. માનસિક પર્યુપાસના : **અત્યંત ધર્માનુરાગથી અનુરક્ત બનવું.**

૬. સમવાય : **જેના સમન્વયથી કાર્ય થાય.**

(૫)

પ્ર.૪ ધર્મ અને વિજ્ઞાનના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો.

૧. ધર્મની દૃષ્ટિએ અપરિગ્રહ એટલે શું?

જેટલી આપણને જરૂર છે એટલું જ આપણી પાસે રાખી, બાકીનું અન્ય જીવો માટે ત્યાગ કરી દઈએ.

૨. સમાજ વિજ્ઞાન પરિવાર માટે શું કહે છે કે એકબીજાનો વિચાર કરનાર પરિવાર શું પામે છે?

સુખ, શાંતિ, સમૃદ્ધિ.

૩. ધર્મ સર્વ સુખનો વિચાર કઈ રીતે કરે છે? **ધર્મ ક્ષમા, મૈત્રી આદિ દ્વારા સ્વ-પરનું કલ્યાણ કરીને કરે છે.**

૪. પૃથ્વીકાયમાં જીવત્વની સિદ્ધિ માટે ધર્મ શું કહે છે?

જુવારના દાણા જેટલી પૃથ્વીમાં અસંખ્યાતા જીવ છે. તે પ્રત્યેક જીવ આપણી સમાન છે.

૫. આપણું જીવન કેવું હોવું જોઈએ? **દ્રવ્ય અને ભાવથી અહિંસામય હોવું જોઈએ.**

(૧૦)

પ્ર.૪ વાર્તાના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો.

(૧) યોગ્ય વિકલ્પ પર ટીક કરો. **(૫)**

૧. ગજસુકુમાર નામ કેવી રીતે પડ્યું? **ગજસુકુમારનું શરીર હાથીના તાળવા જેવું સુકોમળ હતું.**

૨. કમઠ કેવો હતો? તેના માથે અને અંગે શું હતું? **મિથ્યાધર્મી, જટા ધારેલી હતી, રાખ ચોળેલી હતી.**

૩. શ્રી કૃષ્ણે નેમકુમારના લગ્ન કોની સાથે નક્કી કર્યા? **ઉગ્રસેન રાજાની પુત્રી રાજેમતી સાથે.**

૪. પ્રભુનો સાચા વારસદાર કોણ કહેવાય છે?

ગમે તેવી પરિસ્થિતિમાં જે પોતાના ભાવને શુદ્ધ અને શાંત રાખે છે.

૫. હેલ્પફુલ હેન્ડનો બોધ લખો. **આપણે પણ આપણી શક્તિ અનુસાર જેને જરૂર હશે તેને મદદ કરશું.**

(૨) કોણ બોલે છે અને કોને કહે છે? **(૫)**

૧. અંદર સપરિવાર વિશાખાનંદી છે. **દ્વારપાળ વિશ્વભૂતિને કહે છે.**

૨. માંસભક્ષણ કરનારા જાનૈયા માટે તેમને અહીં લાવ્યા છે. **સારથી નેમકુમારને કહે છે.**

૩. તમે આખી નગરીમાંથી સારો માણસ શોધીને લાવો. **કૃષ્ણ રાજા દુર્યોધનને કહે છે.**

૪. ભૂલેચૂકે પણ ભગવાનની વાણી સાંભળતો નહીં. **રોહિણેય ચોરના પપ્પા રોહિણેય ચોરને કહે છે.**

૫. ત્રિપૃષ્ઠ આ અવસર્પિણીના પ્રથમ વાસુદેવ છે. **દેવતાઓએ ઘોષણા કરી.**

(૧૦)

પ્ર.૪ નીચેના કાવ્યની પૂર્તિ કરો.

૧. હું શુદ્ધ **આચારો વડે સાધુ હૃદયમાં નવ રહ્યો, કરી કામ પર ઉપકારના યશ પણ ઉપાર્જન નવ** કર્યો.

૨. મૃત્યુ **ટાણે મમતાના કોઇ બંધન ન અકળાવે, ખમી-ખમાવી દેહ વોસિરાવી, આતમ આરાધના** થાયે.

૩. ચોવીસે **જિનના, સઘળા એ ગણધર, ચૌદસો ને બાવન તે પ્રણમું** સુખકાર.

૪. મેં પરભવે **કે આ ભવે, પણ હિત કાંઈ કર્યું નહિ, તેથી કરી સંસારમાં, સુખ અલ્પ પણ પામ્યો** નહિ.

૫. ભાવથી **કરતા પ્રતિક્રમણથી કર્મની કોટિ ખપાય, કરતા કરતા કોક સમયે ભાવ શુદ્ધિ** થઈ જાય.

૬. હે ભંતે **આપની આજ્ઞા અમે પાળીશું, વાણીનો વિવેક અમે જાળવીશું, હિત અમે** બોલીશું.

૭. હિંસા **અસત્ય, ચોરીથી દૂર મારે રહેવું છે, મનલાયક ન થાય તો લેટ ગો** કરવું છે.

૮. આતમની **અણાહારકતાને, નજર સામે ધરજે, સંકલ્પ એવો કરીને પ્રભુ જેવો** બનજે.

૯. જ્ઞાનીજનોના **મુખેથી ભક્તિના ગુણો ગવાયા છે, ભક્તિગુણથી શોભતા, સુલસાજી** સવાયા છે.

૧૦. ના ના ના રે **કપટ કદી કરાય ના, નાગશ્રી કહે સૌને કપટ કરી સંસાર** વધારાય ના.